TİM Tarım Kurulu

TARIM BÜLTENİ

EKİM 2026

İçindekiler

1. SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000$).....3

2. TİM TARIM KURULU ÇALIŞMALARI.....4

2.1. TİM Tarım Kurulu Çalıştayları Gerçekleştirildi.....4

2.2. Türk Somonu Sektörü İhracat Vizyonunu Belirlemek Üzere Bir Araya Geldi.....5

3. MEVZUAT DÜZENLEMELERİ.....6

3.1. TİM, TKDK Bünyesinde Kurulan Yönlendirme Komitesinde Yer Aldı.....6

3.2. Bitkisel Üretim Desteklerinde Yeni Düzenlemeler Yapıldı.....6

4. DÜNYADAN TARIM HABERLERİ.....7

4.1. Avrupa Komisyonu İklim Dayanıklılığı Kanun Teklifini Açıkladı.....7

4.2. AB Organik Tüzüğü'nde Uzlaşı: Üçüncü Ülke Tanınmaları 2036'ya Kadar Uzatılıyor.....8

4.3. Danimarka "Turbo Tavuk" Yetiştiriciliğini Yasaklamak İstiyor.....9

4.4. Rusya Tahıl İhracatında Kuzey Kutbu Rotasını Devreye Aldı.....10

4.5. AB Ormansızlaşma Tüzüğü Soya Küspesi Ticaretinde Arjantin'e Kapı Aralıyor.....10

5. AYIN DEĞERLENDİRMESİ: Küresel Gıda Fiyatları: Çatışmalar ve El Niño Fiyatları Artırıyor.....11

6. SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ.....15

1. SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000$)

Sektör	Ekim 2025	Ekim 2026	Değişim (%)
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.089.642	1.038.577	-4,7
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	731.384	670.520	-8,3
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	381.274	422.355	10,8
Fındık ve Mamulleri	200.089	303.702	51,8
Yaş Meyve ve Sebze	334.468	287.294	-14,1
Meyve Sebze Mamulleri	231.745	237.304	2,4
Kuru Meyve ve Mamulleri	188.162	212.955	13,2
Tütün	82.093	130.161	58,6
Zeytin ve Zeytinyağı	35.437	33.911	-4,3
Süs Bitkileri ve Mamulleri	12.525	10.574	-15,6

2. TİM TARIM KURULU ÇALIŞMALARI

2.1. TİM Tarım Kurulu Çalıştayları Gerçekleştirildi

TİM Tarım Kurulu Çalıştayı, 24 Ekim 2026 tarihinde Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürü Dr. Mehmet Ali Kılıçkaya ve Tarım ve Orman Bakanlığı AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürü Ferhat Çolak'ın teşrifleri, TİM Tarım Kurulu üyeleri, İhracatçı Birlikleri ve sektör temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Çalıştayda tarım ve gıda sektörlerine yönelik devlet destekleri, e-ihracat ve GATE kapsamında pazar erişimi konuları ele alındı. Sektörün destek mekanizmalarına ilişkin talep ve önerileri Bakanlık yetkilileriyle doğrudan paylaşıldı, hedef pazarlardaki teknik engeller ve yeni pazar açılımları değerlendirildi. Bakanlığın ilgili daireleri ile İhracatçı Birlikleri arasında düzenlenen yan oturumlarda ise uygulamaya yönelik konular ayrıntılı olarak görüşüldü.

Çalıştay, Bakanlık ile sektör temsilcilerinin aynı masada bir araya gelerek sorunları ve çözüm önerilerini doğrudan görüşmesine imkân sağladı.

2.2. Türk Somonu Sektörü İhracat Vizyonunu Belirlemek Üzere Bir Araya Geldi

Türk somonu üreticileri ve ihracatçıları, sektörün ihracat potansiyelini artırmaya ve sürdürülebilir büyüme yol haritasını belirlemeye yönelik olarak 23 Ekim 2026 tarihinde İstanbul Dış Ticaret Kompleksi'nde düzenlenen sektörel çalıştayda bir araya geldi.

TİM koordinasyonunda İstanbul, Akdeniz, Doğu Karadeniz ve Ege İhracatçı Birliklerinin iş birliğiyle gerçekleştirilen çalıştaya Ticaret Bakanlığı ve Tarım ve Orman Bakanlığı temsilcileri, SUYMERBİR, AYSUBİR, Türk Ticaret Bankası, İhracatı Geliştirme A.Ş. (İGE), Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZKA) ile sektörün önde gelen firmaları katılım sağladı. Açılış konuşmaları Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürü Dr. Mehmet Ali Kılıçkaya, Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürü Turgay Türkyılmaz ve TİM Yönetim Kurulu Üyesi Ali Can Yamanyılmaz tarafından yapıldı.

Dört oturum halinde yürütülen çalıştayda Türk somonunun uluslararası pazarlarda markalaşması, Rusya pazarı deneyimi ışığında pazar çeşitlendirmesi ve rekabet gücü, dünya somon yetiştiriciliğindeki eğilimler ile sürdürülebilir üretim, kalite ve izlenebilirlik başlıkları tartışıldı. Lisanslı depoculuk, lojistik altyapı ve ihracatın finansmanına yönelik araçlar da ayrı bir oturumda değerlendirildi. Kamu ve özel sektörün ortak görüşleri doğrultusunda yeni pazarlara açılım, katma değerli ürün ihracatının geliştirilmesi ve kurumlar arası iş birliğinin güçlendirilmesi konularında ortak bir yaklaşım oluşturuldu.

3. MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

3.1. TİM, TKDK Bünyesinde Kurulan Yönlendirme Komitesinde Yer Aldı

31 Ekim 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 202 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun (TKDK) teşkilat yapısı ve görev alanlarında değişikliğe gidildi.

Düzenlemeyle, il koordinatörlüğü bulunmayan illerde irtibat ofisi kurulabilmesine imkân tanınırken, Kurum bünyesinde Dış Kaynaklı Finansman Genel Koordinatörlüğü oluşturuldu. Söz konusu birimin, Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı dışındaki uluslararası finansman programları kapsamında tarım, kırsal kalkınma ve tarıma dayalı sanayi yatırımlarına yönelik çalışmalar yürütmesi öngörüldü.

Ayrıca, ilgili programlardan yararlananların finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla kredi faiz, kâr payı, komisyon ve kefalet ihtiyaçlarının desteklenmesine yönelik görevler tanımlandı.

Kararnameyle ayrıca, ilgili kamu kurumlarının temsilcilerinden oluşan bir Yönlendirme Komitesi kurulması kararlaştırıldı. Tarım ve Orman Bakanı başkanlığında, Bakanlığın ilgili Bakan Yardımcısı, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı, Ticaret Bakan Yardımcısı, Strateji ve Bütçe Başkan Yardımcısı, TKDK Başkanı, Tarım Reformu Genel Müdürü, Ziraat Bankası Genel Müdürü ve Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanından oluşacak.

3.2. Bitkisel Üretim Desteklerinde Yeni Düzenlemeler Yapıldı

31 Ekim 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 2026/30 sayılı Tebliğ ile 2025-2027 yıllarını kapsayan bitkisel üretim desteklemelerine ilişkin çeşitli değişiklikler yapıldı.

Düzenlemeyle, açık alanda aynı üründe iki farklı zararlı organizmaya karşı ruhsatlı biyolojik ve biyoteknik mücadele ürünlerinin kullanılması halinde her iki mücadelenin ayrı ayrı desteklenmesine imkân tanındı. Ayrıca, ilgili destekleme kapsamında 2027 yılı için asgari üretim alanı şartı 20 dekardan 10 dekara düşürüldü.

Bunun yanında, kuru tarım parsellerinde arpa, buğday, çavdar, tritikale ve yulafın art arda ekilebilmesine izin verilirken, planlı üretim kontrollerinde uzaktan algılama, insansız hava araçları ve yerinde tespit yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar güncellendi.

4. DÜNYADAN TARIM HABERLERİ

4.1. Avrupa Komisyonu İklim Dayanıklılığı Kanun Teklifini Açıkladı

Avrupa Komisyonu, 27 Ekim 2026'da aşırı sıcaklar, şiddetli fırtınalar ve orman yangınları gibi giderek artan iklim afetlerine karşı Birliğin hazırlığını güçlendirmeyi amaçlayan bir paket açıkladı. Paketin merkezinde AB'nin bu alandaki ilk yasal düzenlemesi olan İklim Dayanıklılığı Kanunu teklifi yer alıyor. Komisyon, 1,5 derece hedefinden vazgeçilmediğini, ancak emisyon azaltımının tek başına yeterli olmadığını ve dünyanın mevcut gidişatına da hazırlıklı olunması gerektiğini vurguladı.

Teklife göre üye ülkeler, 2050'de 2 derece ve 2100'de 3 derece daha sıcak bir dünya senaryosuna göre planlama yapacak. 2029'dan itibaren her beş yılda bir ulusal iklim risk değerlendirmesi hazırlanacak, 2030 sonuna kadar da iklim uyum planları oluşturulacak. Bu planlarda hangi kamu kurumunun hangi iklim riskinden sorumlu olduğu açıkça belirtilecek. Hükümetlerin politika, bütçe ve yatırımlarını tasarlarken 3 derece senaryosunu dikkate alması ise teşvik düzeyinde bırakıldı.

Düzenleme, AB'nin son dönemde daha az kural koyma yönündeki genel eğilimine uygun olarak nispeten hafif tutuldu ve herhangi bir finansman içermiyor. AB'nin iklim uyumu için 2050'ye kadar yılda yaklaşık 70 milyar avro yatırıma ihtiyacı olduğu, mevcut harcamanın ise 29 milyar avro düzeyinde kaldığı belirtiliyor. Avrupa Çevre Ajansı Haziran 2028'de Birlik çapında bir risk değerlendirmesi hazırlayacak, Komisyon ise Eylül 2028 sonuna kadar AB iklim dayanıklılığı stratejik planını sunacak. Paket kapsamında kuraklığa dayanıklı bitki çeşitleri ve soğutma çözümleri gibi iklim teknolojilerine de dikkat çekildi. Gelecek yıl için sıcak hava dalgası eylem planı ve iklim sigortası iş birliği gibi yeni adımlar planlanıyor.

4.2. AB Organik Tüzüğü'nde Uzlaşı: Üçüncü Ülke Tanınmaları 2036'ya Kadar Uzatılıyor

Avrupa Parlamentosu ile Konsey, 20 Ekim 2026'da organik ürünlerin üretimi, etiketlenmesi, sertifikasyonu ve üçüncü ülkelerle ticaretine ilişkin tüzük değişikliği üzerinde uzlaştı. Değişiklikle idari yüklerin azaltılması ve sektörün rekabet gücünün artırılması hedefleniyor. Düzenleme ihtiyacı, AB Adalet Divanı'nın 2024'te eşdeğerlik kapsamında ithal edilen ürünlerin AB organik logosunu kullanamayacağına hükmetmesiyle ortaya çıkmıştı. Anlaşmanın 2026 sonuna kadar resmen kabul edilmesi planlanıyor.

Anlaşmanın ticaret açısından en önemli maddesi, organik üretim kuralları AB'ye eşdeğer kabul edilen 11 ülkenin tanınma süresinin 2026 sonundan 31 Aralık 2036'ya uzatılması. Arjantin, Avustralya, Kanada, Kosta Rika, Hindistan, İsrail, Japonya, Güney Kore, Yeni Zelanda, Tunus ve ABD'den oluşan bu ülkelerle ticaret anlaşmaları tamamlanana kadar organik ürün ticaretinde kesinti yaşanmaması amaçlanıyor. Bu ülkelerden gelen ürünler kendi ülkelerinin organik logosuyla satılmaya devam edecek. AB organik logosunu kullanabilmeleri için ise toprak yönetimi, hayvan refahı ve işleme yöntemleri gibi alanlarda ek şartları karşılamaları gerekecek. Ek şartları karşılamayan AB dışı içeriği %5'in altında kalan ürünlere AB logosu izni verilmesi önerisi ise kabul görmedi.

Küçük işletmelere yönelik sertifikasyon muafiyetinin sınırları da genişletildi. Ambalajsız organik ürün satan işletmeler için yıllık ciro eşiği 20 bin avrodan 40 bin avroya, satış miktarı eşiği 5 tondan 10 tona çıkarıldı. Belirli şartlarla küçük çevrim içi satıcılar da muafiyetten yararlanabilecek. Ayrıca kanatlı, domuz ve yavru su ürünleri yetiştiriciliğinde organik olmayan protein yemi kullanımına kademeli olarak kaldırılmak üzere geçici izin verildi. Komisyon verilerine göre organik tarım alanları AB tarım arazilerinin %11'ini oluşturuyor.

4.3. Danimarka "Turbo Tavuk" Yetiştiriciliğini Yasaklamak İstiyor

Danimarka Hükümeti, hızlı büyümeleri nedeniyle "turbo tavuk" olarak adlandırılan Ross 308 ırkı etlik piliçlerin yetiştirilmesini yasaklamaya hazırlanıyor. Hayvan Refahı Bakanı Christian Rabjerg Madsen, söz konusu tavukların hızlı büyümeye bağlı olarak ciddi sağlık ve refah sorunları yaşadığını belirterek yasağın hem ulusal hem de Avrupa Birliği (AB) düzeyinde uygulanmasını hedeflediklerini açıkladı. Açıklama, bir çiftlikte tavukların büyümesini hızlandırmak amacıyla günlük karanlık süresinin yalnızca üç saatle sınırlandırıldığını ortaya koyan gizli kamera görüntülerinin yayımlanmasının ardından geldi.

Kanatlı sektöründe yaygın olarak yetiştirilen Ross 308 ırkı tavuklar, yaklaşık 33 günde 2 kilogram ağırlığa ulaşabiliyor. Ancak bu hızlı büyüme, hayvanlarda hareket güçlüğü ve çeşitli fiziksel rahatsızlıklara neden olabiliyor. Yasağın hayata geçmesi halinde Danimarka, hızlı büyüyen etlik piliç ırklarının yetiştirilmesini yasaklayan ilk ülke olacak. Teklif parlamentoda geniş destek görürken düzenlemenin hukuki ve ekonomik boyutları henüz netleşmedi.

Sektör temsilcileri, yasağın yalnızca yerli üretimi kapsamasının ithal ürünlere talebi artıracağını ve Danimarkalı üreticilerin rekabet gücünü zayıflatacağını savunuyor. Üreticiler, ithalatın da aynı kurallara tabi tutulması halinde hızlı büyüyen ırklardan vazgeçebileceklerini belirtirken AB'nin malların serbest dolaşımı kuralları bu tür kısıtlamaları güçleştiriyor.

Danimarka'nın önceki benzer girişimleri sonuçsuz kalırken Hollanda'nın Eylül ayında sunduğu yasak teklifi, konunun AB düzeyinde destek bulmasına katkı sağlayabilir. Avrupa Komisyonunun 2026 yılı içerisinde açıklaması beklenen yeni hayvan refahı düzenlemelerinde kafes kullanımının ve günlük erkek civcivlerin itlafının yasaklanması öne çıkarken belirli tavuk ırklarına yönelik bir yasak henüz gündemde bulunmuyor.

4.4. Rusya Tahıl İhracatında Kuzey Kutbu Rotasını Devreye Aldı

Rusya, Karadeniz üzerinden gerçekleştirilen geleneksel tahıl ihracat rotalarında yaşanan aksaklıklar ve Baltık Denizi'ndeki riskler nedeniyle tahıl ihracatı için ilk kez Kuzey Kutbu'ndaki Murmansk Limanı'nı kullanmaya başladı. 28 Ekim 2026'da ilk tahıl partisinin yüklemesine başlandı. Yaklaşık 28 bin ton buğdaydan oluşan sevkiyatın Fas'a gideceği bildirildi.

Rusya daha önce ihracatı Baltık limanlarına kaydırmış ve güney bölgelerinden demiryolu taşımacılığını sübvanse etmişti. Bu tedbirlerin ardından Kuzey Kutbu seçeneği de devreye alındı. Murmansk üzerinden aylık 60-90 bin ton, yıllık ise yaklaşık 0,7-1,1 milyon ton tahıl sevk edilebileceği tahmin ediliyor. Bu miktar, Azak-Karadeniz limanlarından ihraç edilen 46,3 milyon tonluk hacimle kıyaslandığında oldukça sınırlı kalıyor.

Rotanın temel zorluğu, tahılın güneydeki üretim bölgelerinden binlerce kilometre uzaktaki limana demiryoluyla taşınması. Piyasa kaynaklarına göre bu rotada taşıma maliyeti güney limanlarına kıyasla 3-5 kat daha yüksek. Öte yandan Rusya'nın yaklaşık üç buçuk aylık aranın ardından Azak Denizi'nden tahıl gemilerinin çıkışına yeniden izin verdiği de bildirildi.

4.5. AB Ormansızlaşma Tüzüğü Soya Küspesi Ticaretinde Arjantin'e Kapı Aralıyor

Avrupa Birliği'nin Ormansızlaşma Tüzüğü (EUDR), 30 Aralık 2026 tarihinden itibaren ithalatçıların ürünlerinin ormansızlaştırılmış arazilerle bağlantılı olmadığını kanıtlamasını zorunlu kılacak. Düzenlemenin, AB'nin en büyük soya küspesi tedarikçisi konumundaki Brezilya'nın ihracatını kısıtlayabileceği değerlendiriliyor. Avrupa Yem Üreticileri Federasyonu (FEFAC) verilerine göre Brezilya, geçen yıl AB'nin yem amaçlı soya küspesi ithalatının yaklaşık yarısını karşıladı ve 2025 yılında rekor düzeyde 23,3 milyon ton soya küspesi ihraç etti.

FEFAC'ın tedarik zinciri risk değerlendirmesinde Brezilya orta riskli olarak sınıflandırılırken, Mato Grosso başta olmak üzere bazı eyaletlerde yapısal ve lojistik engellerin tüzüğe tam uyumlu tedarik zinciri kurulmasını güçleştirdiği belirtildi. İzlenebilirlik şartları nedeniyle Brezilya'nın toplam soya küspesi ihracatının yaklaşık %17'sine karşılık gelen 4 milyon tona kadar ürünün AB pazarı dışında kalabileceği uyarısında bulunuldu. Brezilya tarım sektörü temsilcileri ise düzenlemenin ülkeyi haksız biçimde hedef aldığı görüşünde.

Dünyanın en büyük soya küspesi ihracatçısı olan ve geçen yıl yaklaşık 27 milyon ton ihracat gerçekleştiren Arjantin ise FEFAC tarafından düşük riskli olarak sınıflandırıldı. Soya fasulyesini üretimden ihracata kadar takip eden ulusal izlenebilirlik sisteminin tam olarak işler durumda olduğunu belirten Arjantinli ihracatçı kuruluşlar, Brezilya'nın 5-6 milyon ton düzeyinde olabileceği tahmin edilen olası ihracat kaybını kolaylıkla karşılayabileceklerini ifade etti.

5. AYIN DEĞERLENDİRMESİ

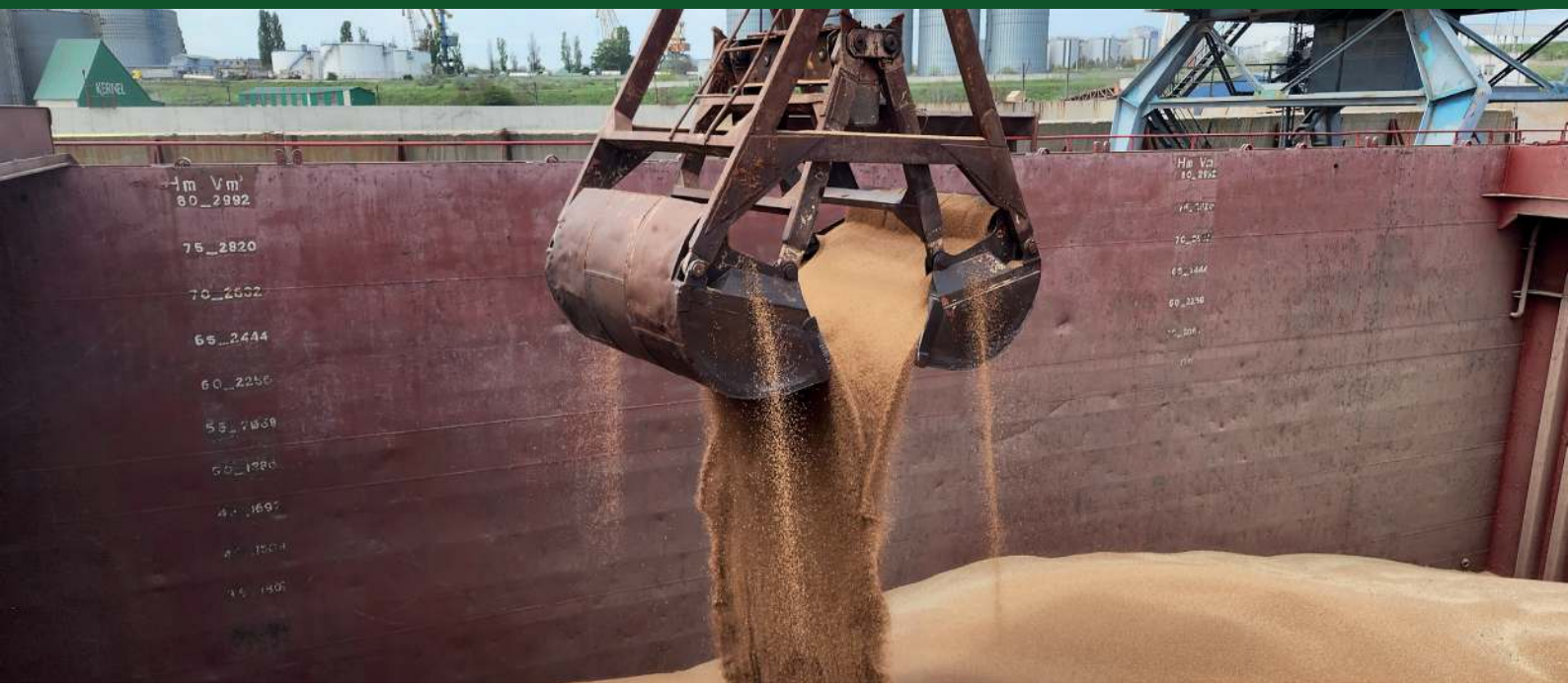
Küresel Gıda Fiyatları: Çatışmalar ve El Niño Fiyatları Artırıyor

Dünya Bankası'nın Ekim 2026 tarihli "Commodity Markets Outlook" raporuna göre küresel emtia piyasaları, Orta Doğu'daki çatışma, Rusya-Ukrayna savaşının Karadeniz sevkiyatlarına etkisi ve 1950'den bu yana görülen en şiddetli El Niño olması beklenen iklim olayının bir araya gelmesiyle zorlu bir dönemden geçmektedir. Raporda küresel emtia fiyatlarının 2026 yılında yüzde 23 artarak 2013'ten bu yana görülen en yüksek ikinci seviyeye ulaşacağı, gıda fiyatlarının ise 2026'da yüzde 10, 2027'de ise yüzde 7 daha artacağı öngörülmektedir. Bu artış, gıda fiyatlarının 2022-2025 döneminde yüzde 21 gerilemesinin ardından gelmektedir.

Gıda Fiyatlarında Artış Beklentisi

Dünya Bankası gıda fiyat endeksi 2026'nın üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 1 artmış, Ekim ayında ise bir yıl öncesine kıyasla yüzde 12 yüksek seyretmiştir. Fiyatlardaki artışın başlıca nedenleri olarak Karadeniz'de limanlara ve gemilere yönelik saldırılar, Orta Doğu'daki arz kesintileri ile Avustralya, Güney Asya ve Güneydoğu Asya'da yaşanan kuraklık sıralanmaktadır. Kuzey Amerika'da artan biyoyakıt talebinin de fiyatları yükselttiği belirtilmektedir.

Raporda 2026 ve 2027 yıllarına ilişkin gıda fiyatı tahminlerinin Nisan 2026'daki tahminlere göre sırasıyla yüzde 8 ve yüzde 14 artırıldığı ifade edilmektedir. Fiyatların 2028 yılında arz koşullarının düzelmesiyle yüzde 5 gerilemesi beklenmektedir.

Tahılda En Sert Artış Buğdayda

Tahıl fiyatları 2026'nın üçüncü çeyreğinde yüzde 9 artmış ve bir yıl öncesinin yüzde 25 üzerine çıkmıştır. Buğday fiyatları çeyrek bazda yüzde 13 artarak üç buçuk yılın en yüksek seviyesine ulaşmış, yıllık bazda ise yüzde 40 yükselmiştir. Ukrayna'nın Ağustos 2026'daki buğday ihracatının bir yıl öncesine göre yaklaşık yüzde 70 azaldığı, Tuna Nehri'ndeki düşük su seviyesinin de alternatif sevkiyat güzergâhını kısıtladığı aktarılmaktadır.

Raporda buğday fiyatlarının 2026'da yüzde 28, 2027'de yüzde 14 artacağı tahmin edilmektedir. Küresel buğday üretiminin 2026-27 sezonunda yüzde 3 azalacağı, ABD'de kuraklık ve aşırı sıcaklar nedeniyle üretimin yüzde 23 düşerek 55 yılın en düşük seviyesine ineceği, Avrupa Birliği'nde ise sıcak ve kurak hava nedeniyle yüzde 8 gerileyeceği öngörülmektedir. Dokuz büyük ihracatçının tamamında sevkiyatların azalmasıyla küresel buğday ihracatının yüzde 7 düşmesi beklenmektedir.

Mısır fiyatlarının 2026'da yüzde 10, 2027'de yüzde 5 artacağı tahmin edilmektedir. AB mısır üretiminin yaz aylarındaki sıcaklık ve kuraklık nedeniyle yüzde 20 düşerek yaklaşık yirmi yılın en düşük seviyesine gerilemesi beklenmektedir. Pirinç fiyatlarının ise El Niño'nun Asya'daki hasatları olumsuz etkilemesiyle 2026'da yüzde 10, 2027'de yüzde 12 artacağı, küresel pirinç üretiminin on yıl aradan sonra ilk kez azalacağı belirtilmektedir.

Bununla birlikte raporda, üretim ve devir stoklarının toplamından oluşan küresel tahıl arzının 2026-27 sezonunda tarihin en yüksek ikinci seviyesinde olacağı ve bu durumun önceki kriz dönemlerine kıyasla fiyat artışlarını sınırlayabileceği değerlendirilmektedir.

Bitkisel Yağ ve Yağlı Tohumlarda Biyoyakıt Etkisi

Yağ ve küspe fiyat endeksinin 2026'da yüzde 17, 2027'de yüzde 8 artması beklenmektedir. Bu artışta Orta Doğu çatışmasıyla yükselen petrol fiyatları ve biyoyakıt kârlılığı, Karadeniz limanlarına yönelik saldırıların yağlı tohum ihracatını kısıtlaması ve El Niño'nun tropikal yağ üretimine etkisi belirleyici olmaktadır. Soya yağı fiyatlarının 2026'da yüzde 39 artacağı,

ABD'de biyoyakıt kullanımının ilk kez yurt içi soya yağı tüketiminin yarısını geçeceği öngörülmektedir. Palm yağı fiyatlarının ise Endonezya ve Malezya'daki kuraklık endişeleriyle 2026'da yüzde 14, 2027'de yüzde 10 artması beklenmektedir.

Raporda ayrıca Rusya ve Ukrayna'nın küresel buğday ihracatının üçte birini, ayçiçek yağı ihracatının ise yarısını karşıladığı hatırlatılmakta, Karadeniz'deki saldırıların 2027'ye uzaması hâlinde bölgedeki tahıl ve yağlı tohum hasadının taşınmasının lojistik açıdan son derece güçleşeceği uyarısında bulunulmaktadır.

El Niño En Çok Tropikal Ürünleri Etkiliyor

ABD Ulusal Okyanus ve Atmosfer İdaresi'ne göre mevcut El Niño'nun Ocak-Mart 2027 dönemine kadar etkisini sürdürmesi ve 1950'den bu yana kaydedilen en şiddetli El Niño olması yüzde 83 ihtimalle beklenmektedir. El Niño'nun Avustralya, Orta Amerika, Güney ve Güneydoğu Asya ile Güney Afrika'da kuraklığa, Orta Asya, Çin ve ABD'nin güneyinde ise aşırı yağışlara yol açtığı belirtilmektedir.

Raporda geçmiş El Niño dönemlerinde pirinç, palm yağı, robusta kahve ve kakao fiyatlarındaki artışların olağan dönemlere göre 10 puandan fazla yüksek olduğu, buğday ve şeker fiyatlarında ise belirgin bir fark görülmediği aktarılmaktadır. Bu farkın temel nedeni olarak palm yağı, kakao, kahve ve şeker ihracatının dörtte üçünden fazlasının El Niño'dan en çok etkilenen ülkelerden yapılması gösterilmektedir.

El Niño nedeniyle 2027 yılı fiyat tahminleri palm yağında yüzde 15, pirinçte yüzde 21, şekerde yüzde 12 ve kakaoda yaklaşık yüzde 30 artırılmıştır. Bununla birlikte raporda, El Niño'nun genel gıda fiyat endeksi üzerindeki etkisinin geçmiş dönemlerde olduğu gibi sınırlı kalmasının beklendiği, ancak belirli bölgelerde ani fiyat artışlarının yaşanabileceği değerlendirilmektedir.

Gübre ve Girdi Maliyetlerinde Gerileme

Gübre fiyat endeksi 2026'nın üçüncü çeyreğinde yüzde 22 düşerek Hürmüz Boğazı'nın kapanmasının ardından ikinci çeyrekte yaşanan sıçramayı tamamen geri almıştır. Üre fiyatları Nisan ayında ton başına 857 dolara kadar çıktıktan sonra üçüncü çeyrekte ortalama 399 dolara inmiştir. Bu düşüşte Çin'in Mayıs ayında ihracat kısıtlamalarını gevşetmesi ile Mısır, Nijerya ve Umman gibi üreticilerin ihracatını artırması etkili olmuştur. Buna karşılık DAP fiyatları kükürt ve amonyak arzındaki sorunlar nedeniyle yüksek kalmaya devam etmiştir.

Raporda gübre fiyatlarının 2026'da ortalama yüzde 14 artacağı, 2027'de ise yüzde 12 düşerek 2025 seviyesine döneceği öngörülmektedir. Avrupa doğal gaz fiyatlarının 2026'da yaklaşık yüzde 60 artacağı ve 2027'de yalnızca yüzde 8 gerileyeceği tahmini, Avrupa'da amonyak ve gübre üretim maliyetlerinin yüksek seyretmeye devam edeceğine işaret etmektedir.

Olumsuz Senaryoda Fiyatlar 2022 Seviyesini Aşabilir

Raporda gıda fiyatlarına ilişkin risklerin artış yönünde olduğu vurgulanmaktadır. Orta Doğu'da çatışmanın yeniden alevlenmesi, Rusya'nın petrol ihracatının kısıtlı kalması, Karadeniz'deki saldırıların 2027'nin ilk yarısına uzaması ve El Niño'nun beklenenden sert etkilemesi hâlinde gıda fiyatlarının 2027'de temel senaryonun yüzde 12, tahıl fiyatlarının ise yüzde 20 üzerine çıkabileceği ve gıda fiyatlarının 2022 seviyesini aşabileceği hesaplanmaktadır.

Raporda ihracat kısıtlamalarının da önemli bir risk olduğu belirtilmektedir. 2010-11 gıda fiyat krizinde buğday fiyatlarındaki artışın yüzde 40'ının, mısırdaki artışın ise dörtte birinin ülkelerin uyguladığı ihracat kısıtlamalarından kaynaklandığı, Hindistan'ın Temmuz 2023'te getirdiği pirinç ihracat yasağının dünya pirinç fiyatlarını yüzde 35 artırdığı hatırlatılmaktadır.

Türkiye Açısından Değerlendirme

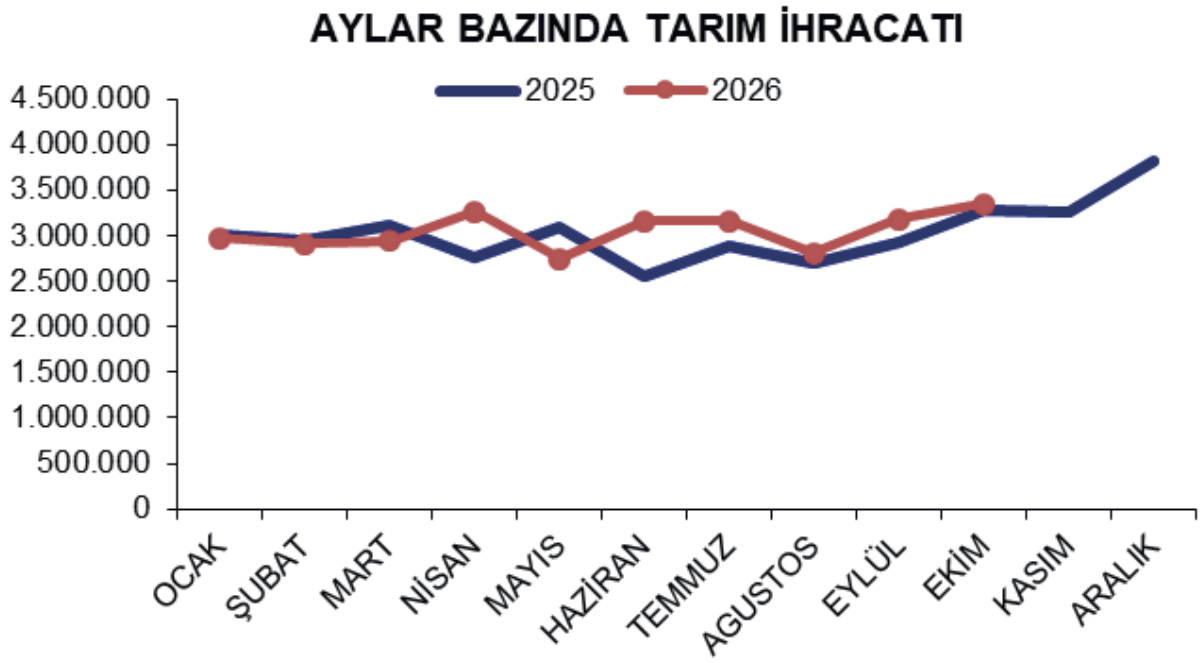
Raporda ortaya konan tablo, Türkiye'nin tarım ve gıda ihracatı bakımından hem fırsatlar hem de maliyet baskıları içermektedir. Buğday, mısır ve ayçiçek yağı gibi temel girdilerde Karadeniz kaynaklı arz daralması ve fiyat artışları, un, makarna, bulgur ve bisküvi gibi işlenmiş hububat ürünlerinde hammadde maliyetini artırmaktadır. Öte yandan küresel arzın daraldığı bu dönem, Türkiye'nin söz konusu ürünlerde güvenilir tedarikçi konumunu güçlendirmesi için de bir fırsat sunmaktadır.

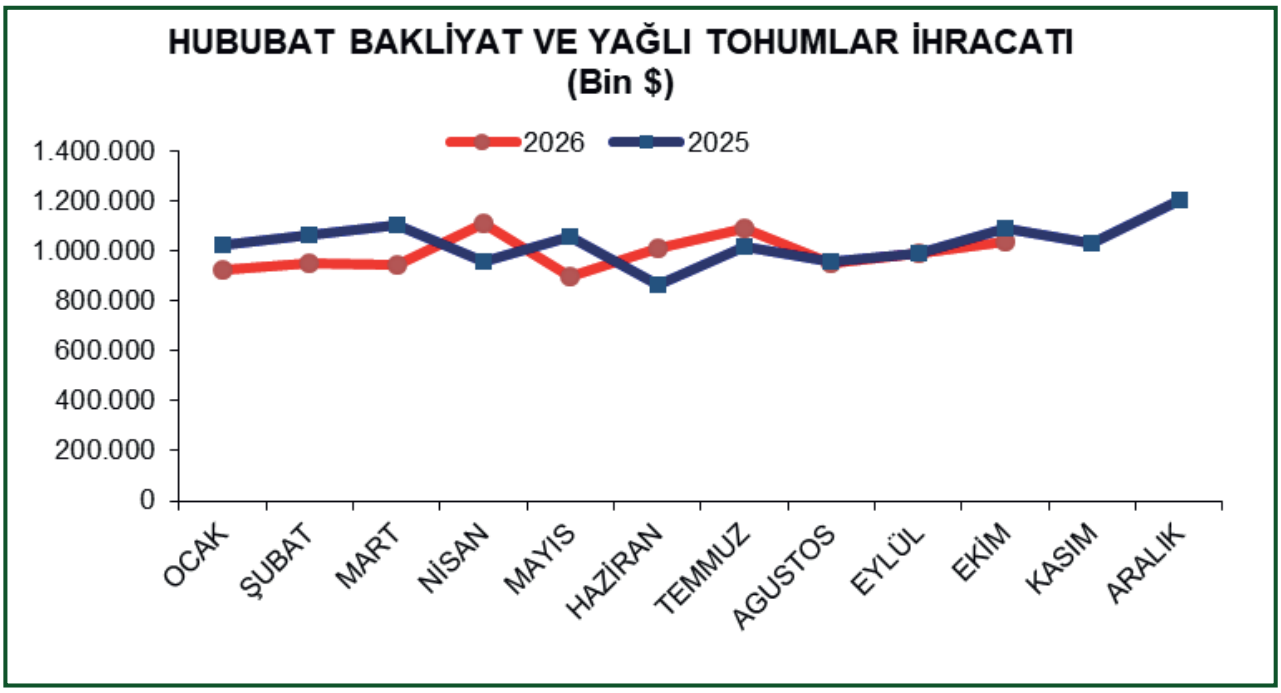
El Niño'nun Asya ve Güney Afrika'da üretimi düşürmesi, Türkiye'nin yaş meyve sebze, kuru meyve, zeytinyağı ve işlenmiş gıda ürünlerinde alternatif tedarik kaynağı olarak öne çıkmasına katkı sağlayabilecektir. AB'de buğday ve mısır üretiminde beklenen sert düşüşlerin ise Türkiye'nin en büyük pazarındaki talep yapısını etkilemesi muhtemeldir.

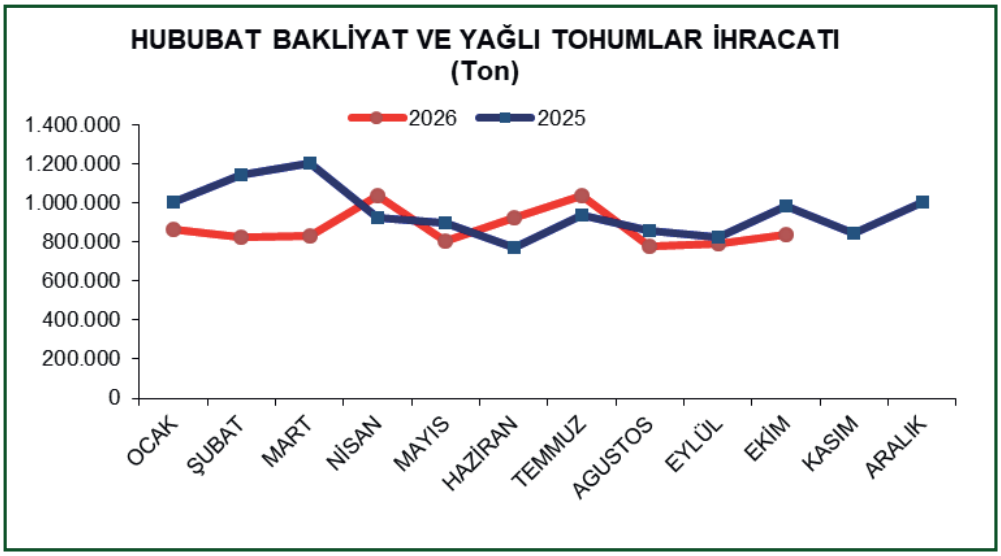
Gübre fiyatlarındaki düşüş 2027 ekim dönemi için üreticiler açısından olumlu bir gelişmedir. Bununla birlikte yüksek enerji fiyatlarının lojistik ve işleme maliyetlerine etkisi ile olası ihracat kısıtlamalarının küresel ticarete yansımaları yakından takip edilmelidir.

Sonuç olarak Dünya Bankası raporu, 2026-2027 döneminde küresel gıda piyasalarının çatışmalar, iklim koşulları ve enerji maliyetlerinin birlikte şekillendirdiği yüksek fiyat ve belirsizlik ortamında kalacağını göstermektedir. Bu durum, AB ve Orta Doğu gibi pazarlara yoğun tarım ve gıda ihracatı yapan Türkiye'nin üretim ve ihracat planlamasını doğrudan etkileyecektir.

6. SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

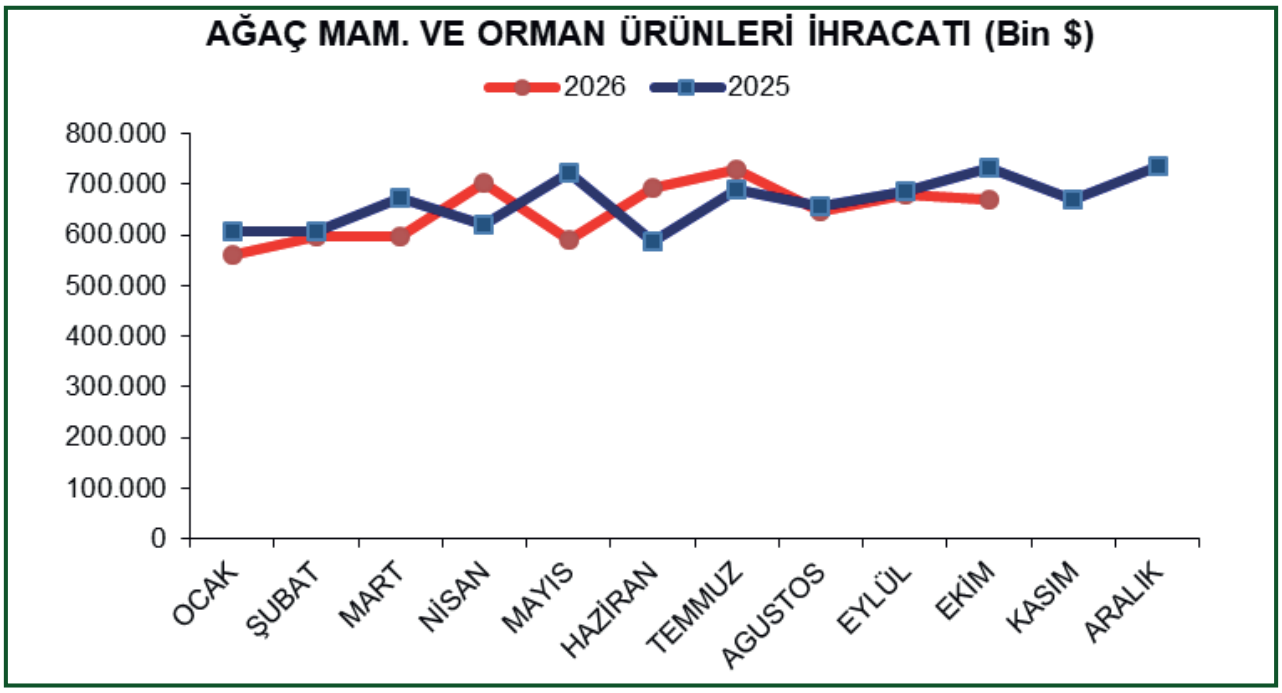

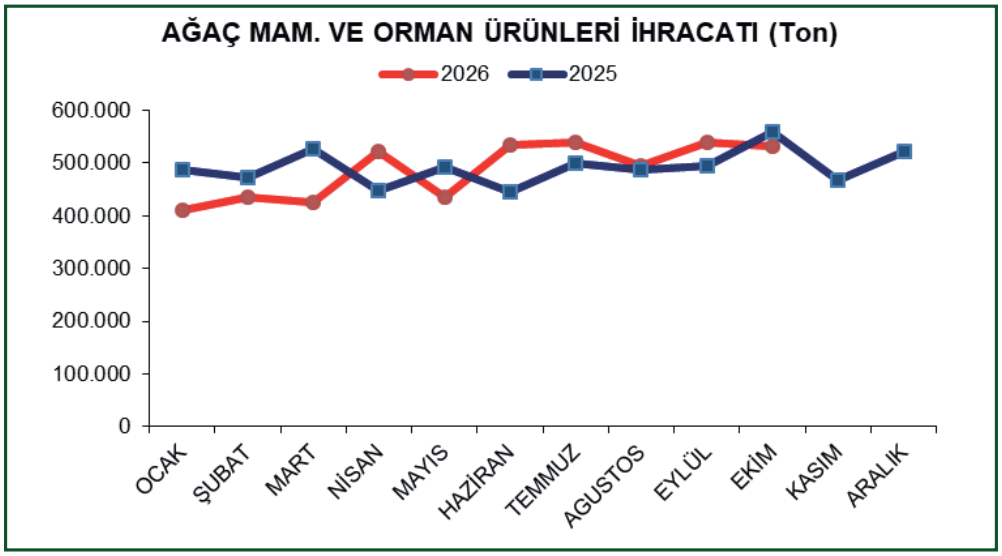

- Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %4,7 azalışla 1.038.577,31 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Başlıca pazarlarda genel olarak düşüş eğilimi görülürken, Cibuti'ye gerçekleştirilen ihracatta %139,6 oranında güçlü artış kaydedilmiştir.

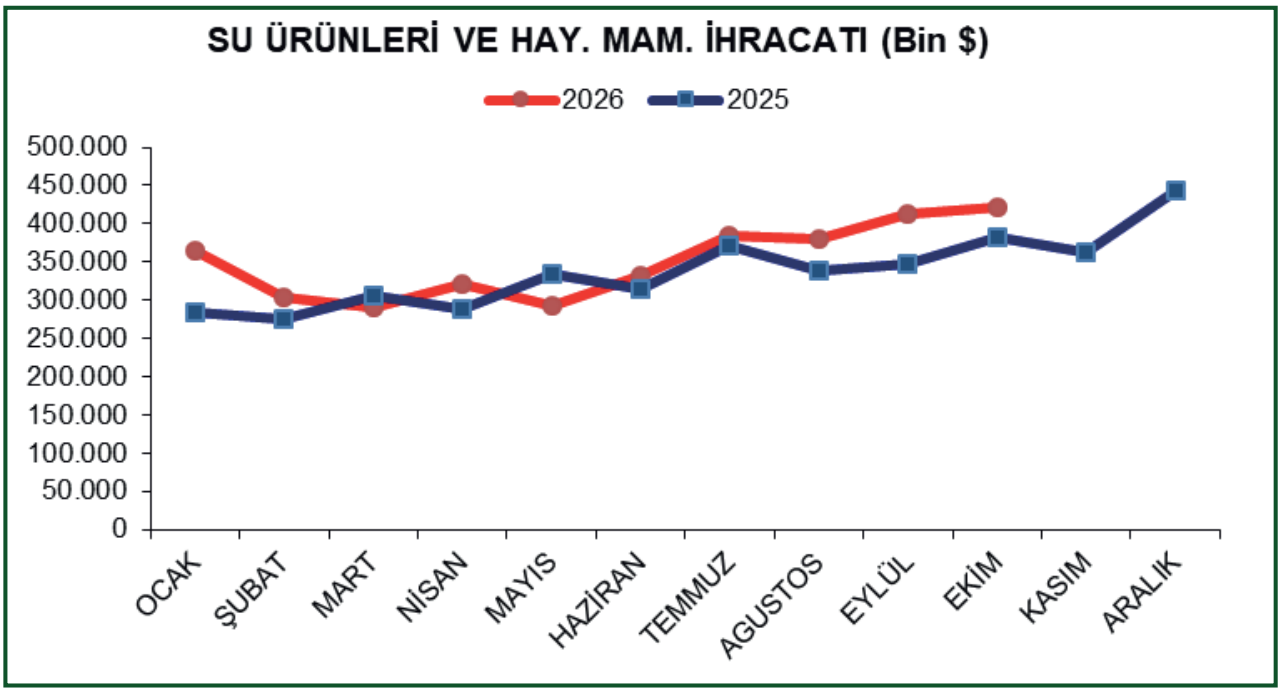
Kaynak: TİM

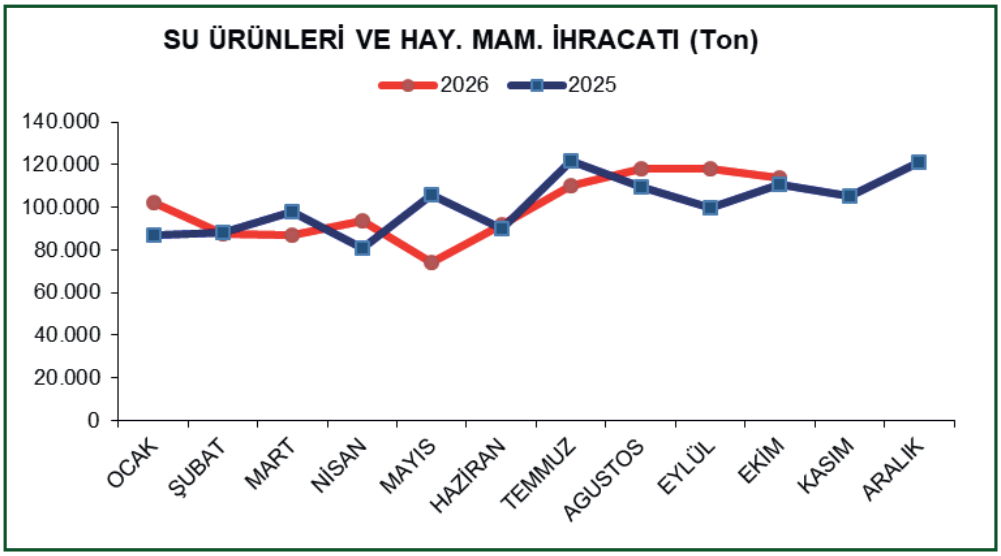

- Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %8,3 azalışla 670.519,93 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- ABD'ye gerçekleştirilen ihracatta %31,5 oranında artış kaydedilirken, Libya pazarındaki %50,8'lik düşüş dikkat çekmiştir.

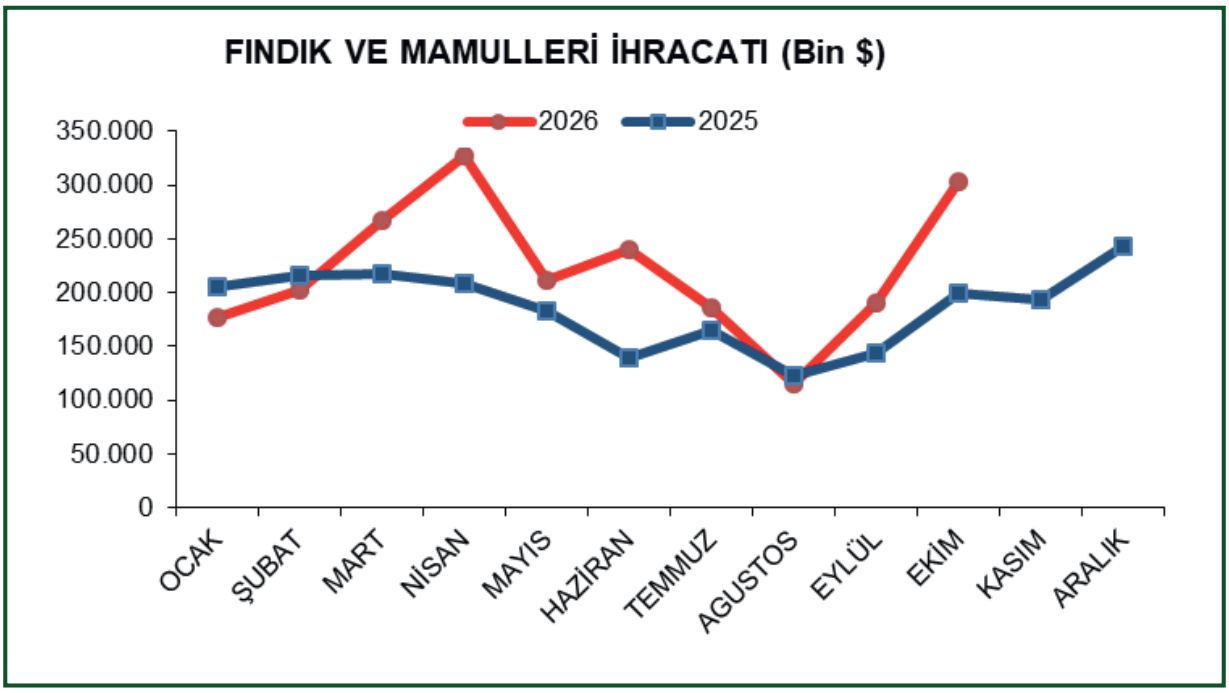
Kaynak: TİM

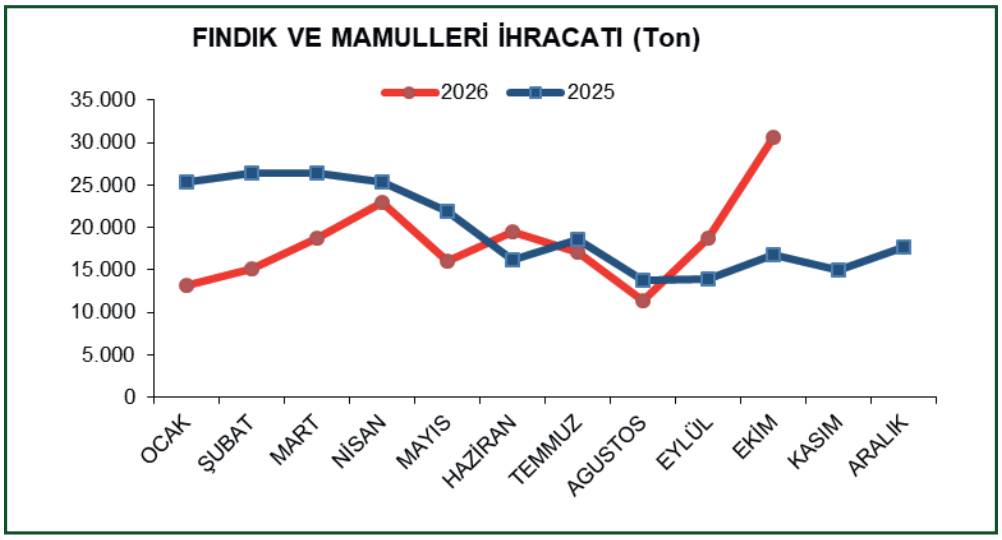

- Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %10,8 artışla 422.354,66 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Rusya Federasyonu'na gerçekleştirilen ihracatta %20,1 oranında artış kaydedilirken, Irak ve İtalya pazarlarında düşüşler görülmüştür.

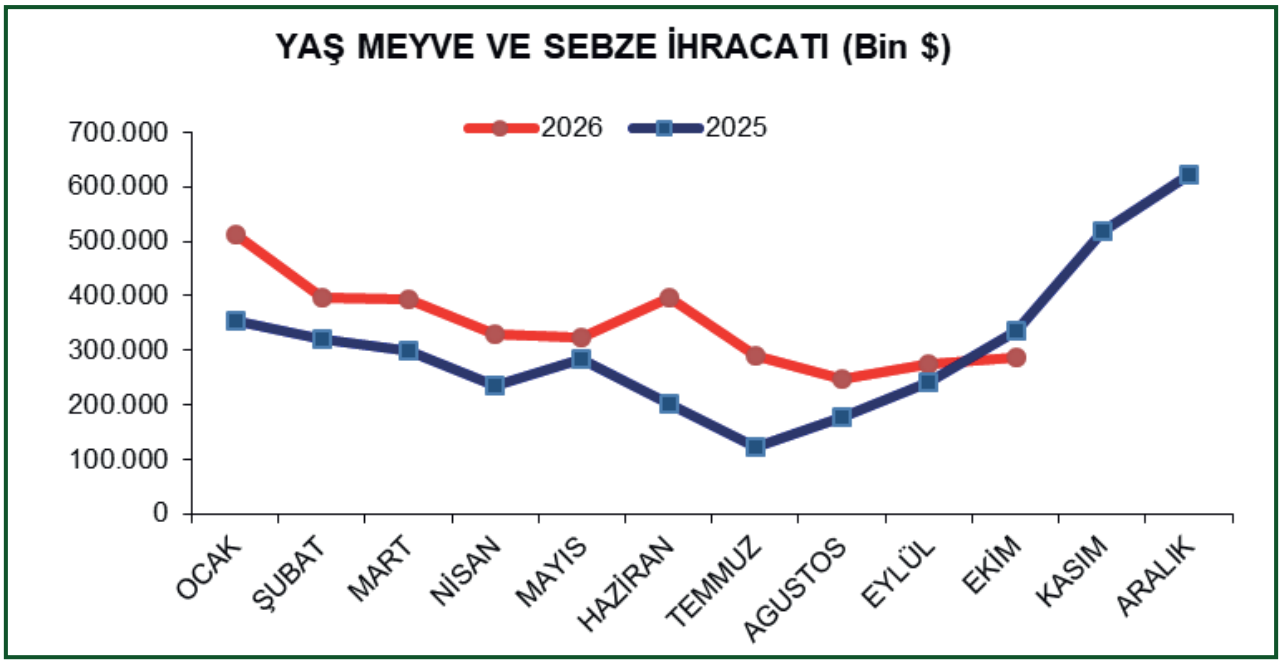
Kaynak: TİM

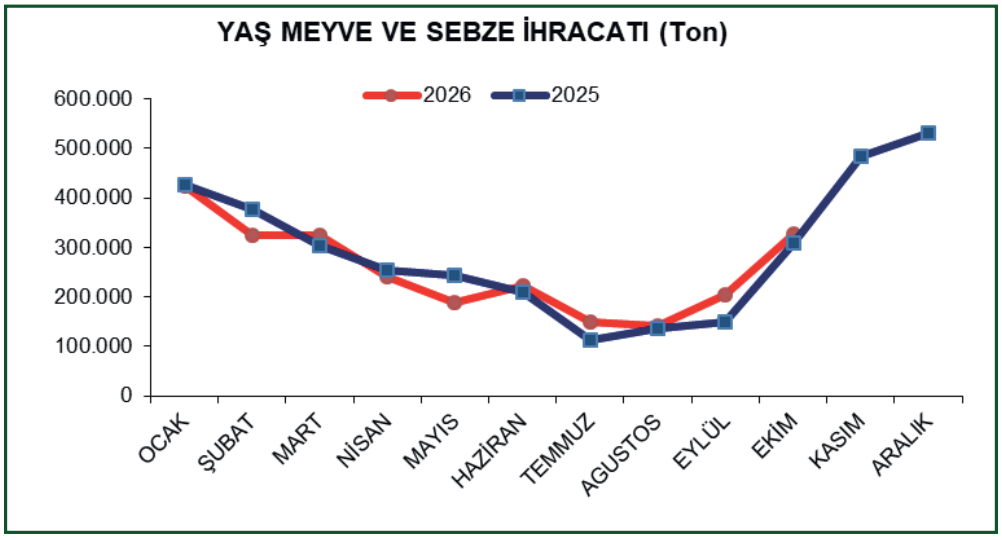

- Fındık ve Mamulleri sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %51,8 artışla 303.701,63 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Başlıca ihracat pazarlarının tamamında genel bir artış eğilimi görülürken, özellikle Çin ve Fransa pazarlarındaki güçlü yükselişler dikkat çekmiştir.

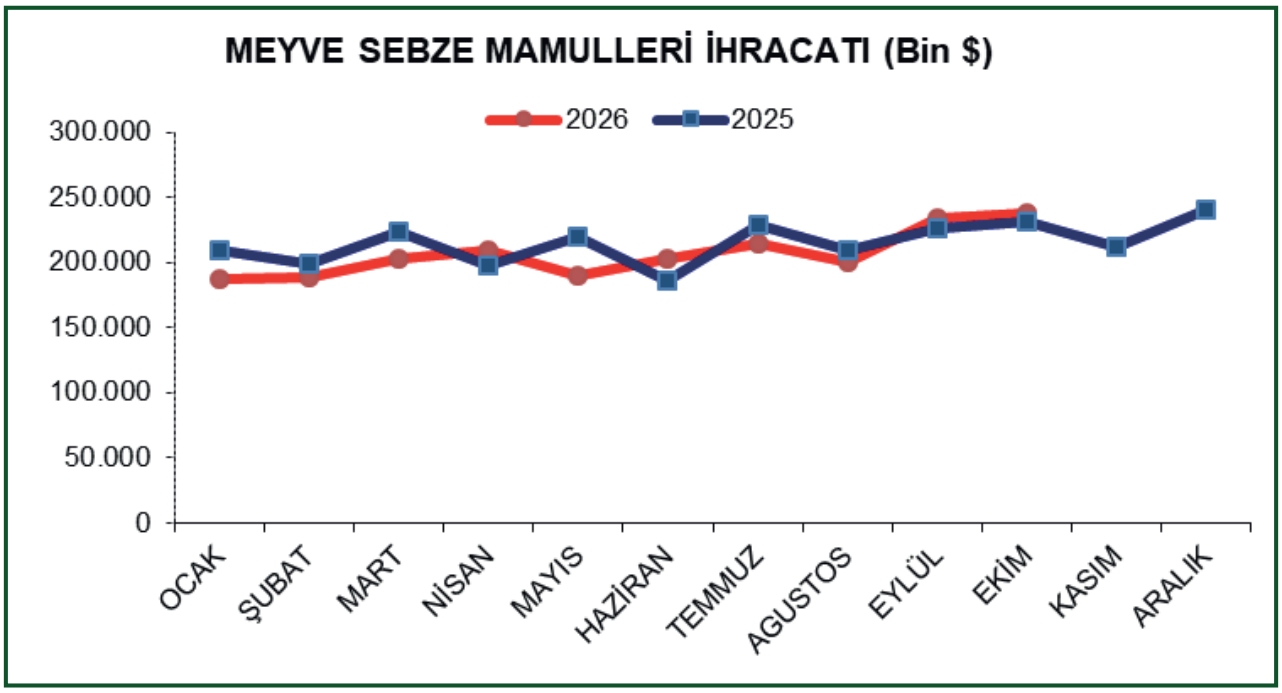
Kaynak: TİM

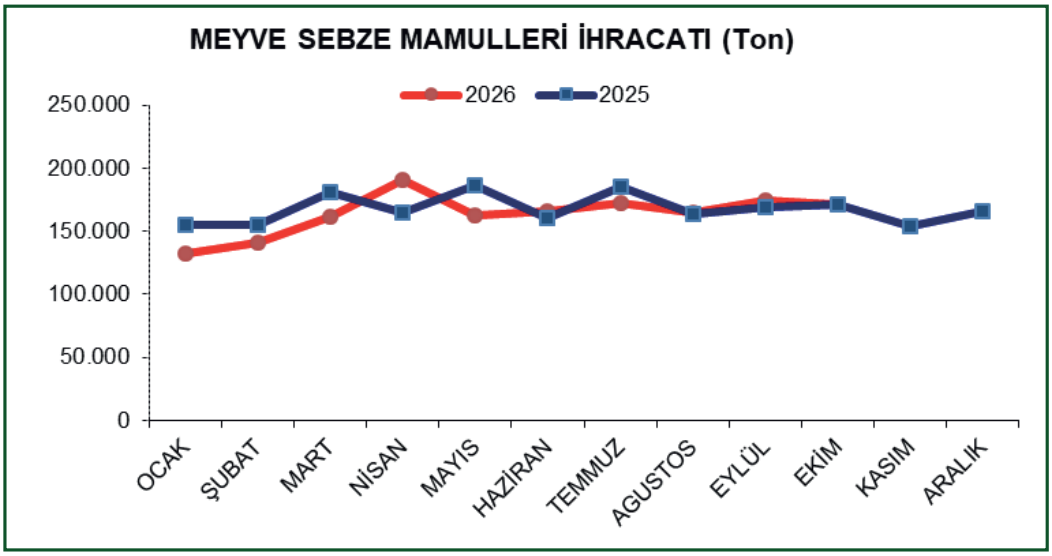

- Yaş Meyve ve Sebze sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %14,1 azalışla 287.294,34 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Başlıca ihracat pazarlarının önemli bölümünde düşüş eğilimi görülürken, Almanya'ya gerçekleştirilen ihracatta %28,5 oranında artış kaydedilmiştir.

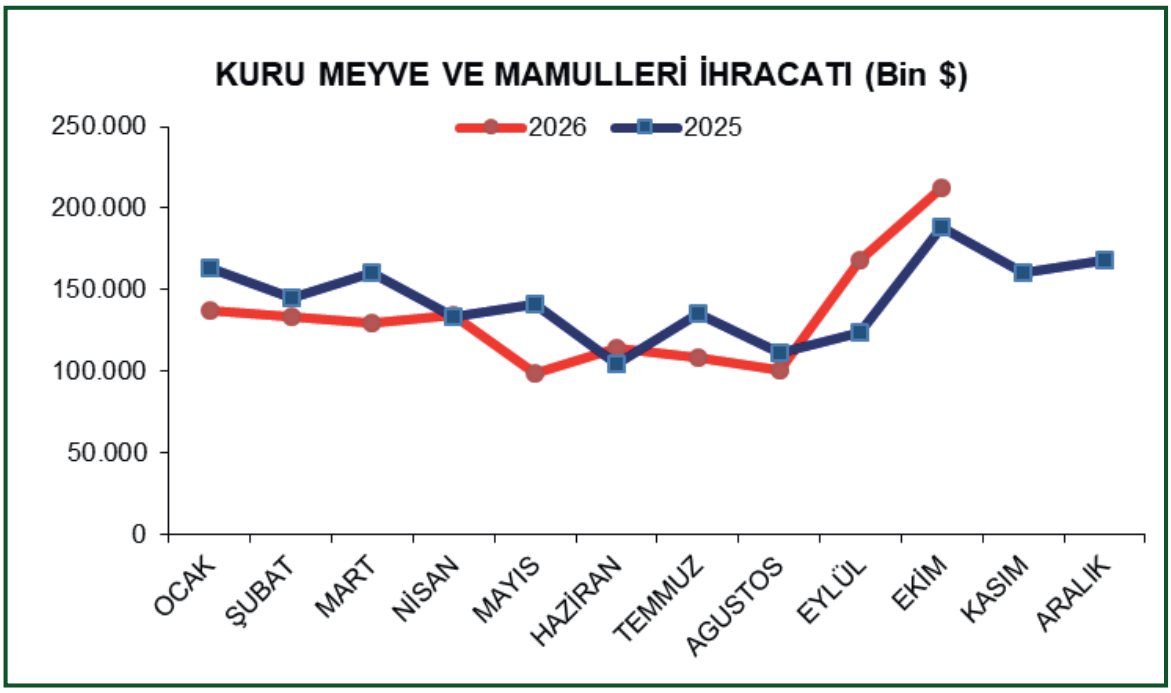
Kaynak: TİM

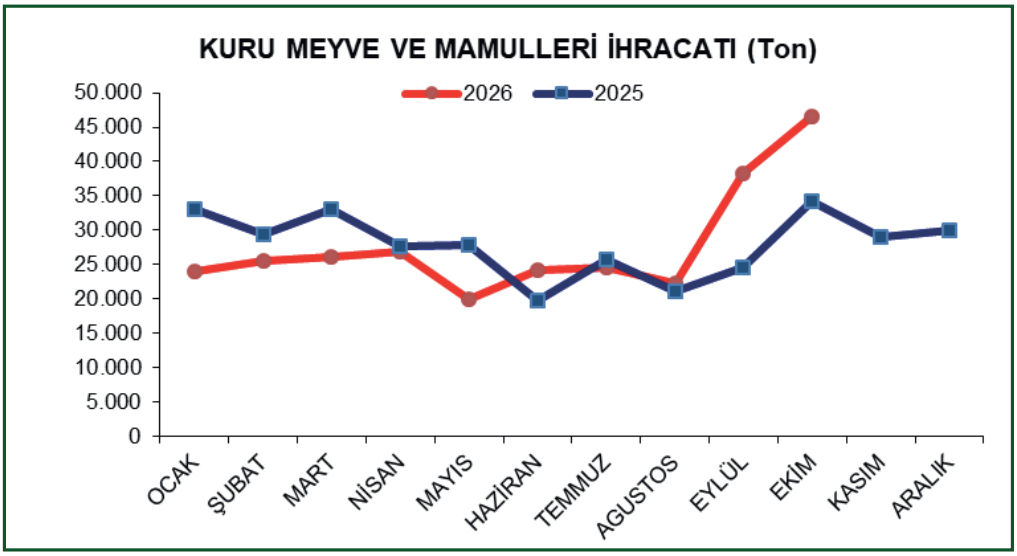

- Meyve Sebze Mamulleri sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %2,4 artışla 237.304,20 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Irak'a gerçekleştirilen ihracatta %53,2 oranında güçlü artış kaydedilirken, ABD pazarında da %33,7'lik yükseliş dikkat çekmiştir.

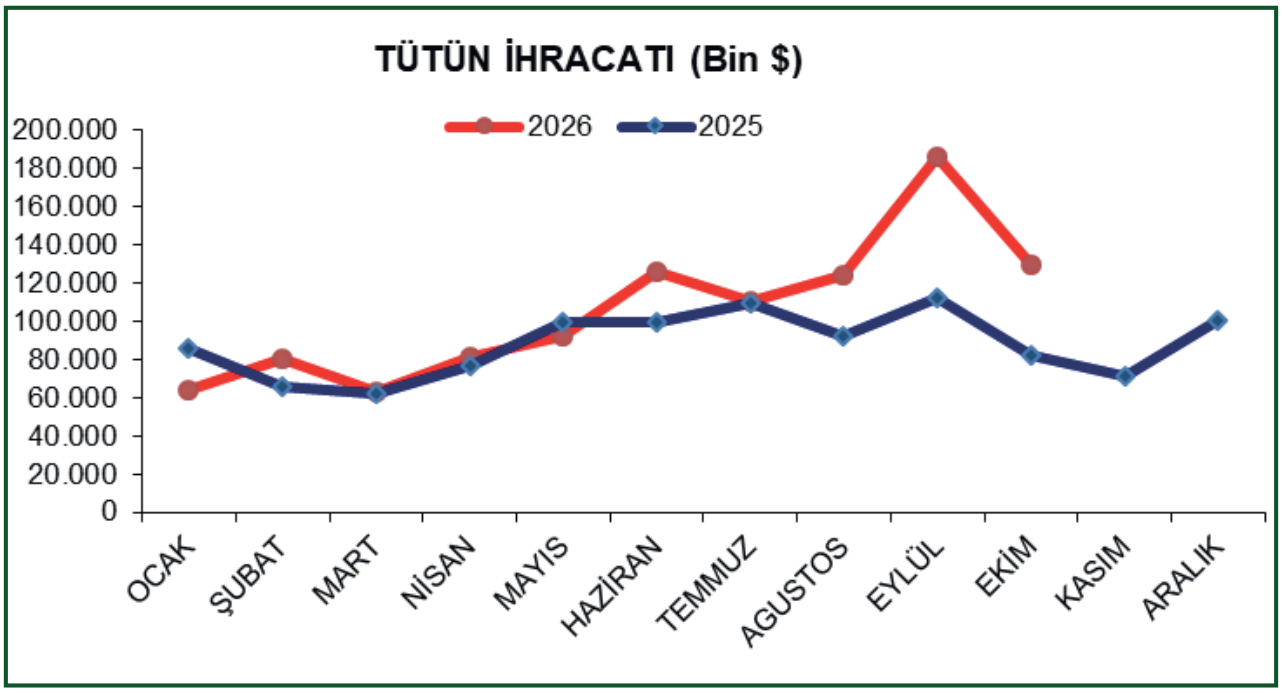
Kaynak: TİM

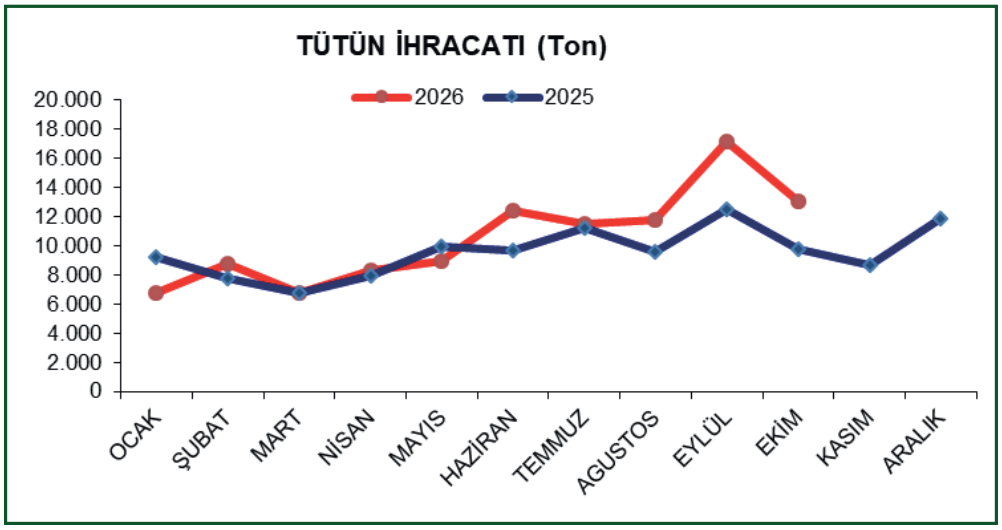

- Kuru Meyve ve Mamulleri sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %13,2 artışla 212.955,36 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Almanya'ya gerçekleştirilen ihracatta %49,8 oranında güçlü artış kaydedilirken, Birleşik Krallık ve Fransa pazarlarında düşüşler görülmüştür.

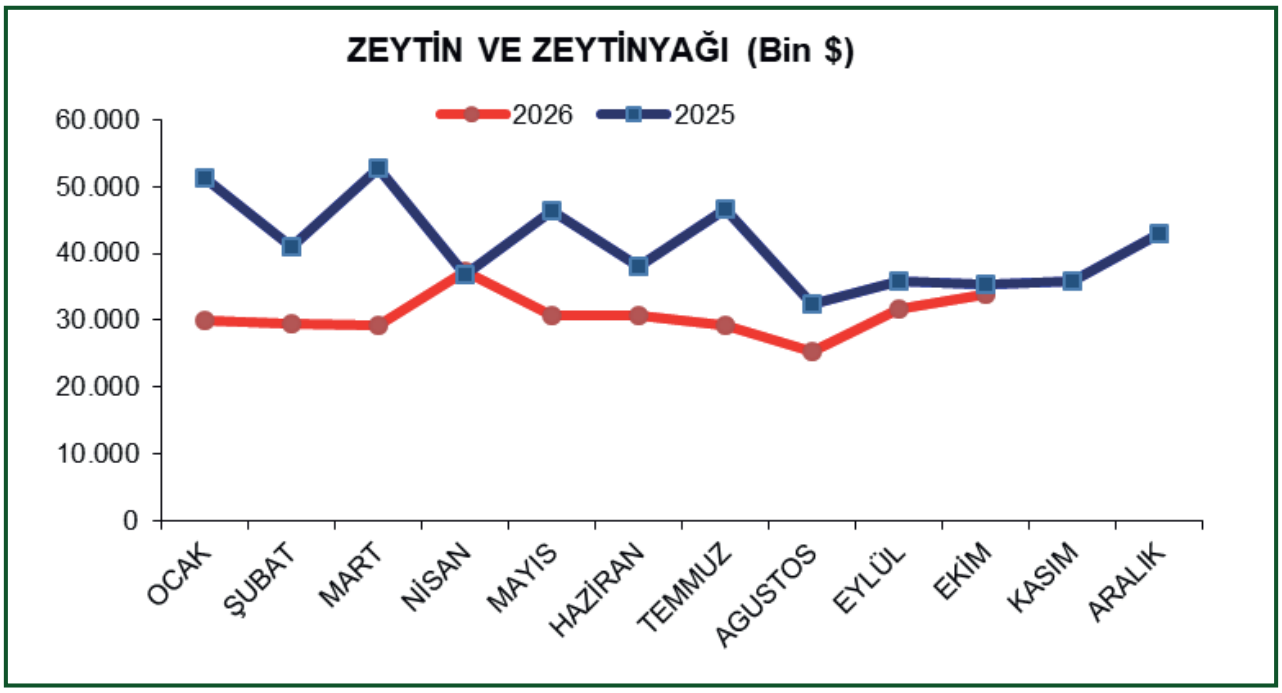
Kaynak: TİM

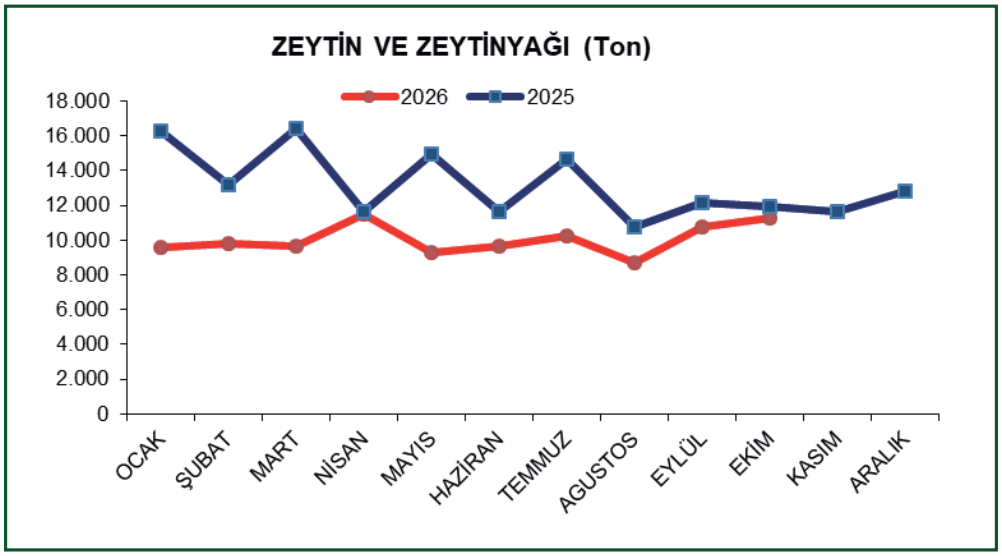

- Tütün sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %58,6 artışla 130.160,56 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Başlıca ihracat pazarlarında güçlü artış eğilimi görülürken, özellikle İran ve Mısır pazarlarındaki çok yüksek oranlı yükselişler dikkat çekmiştir.

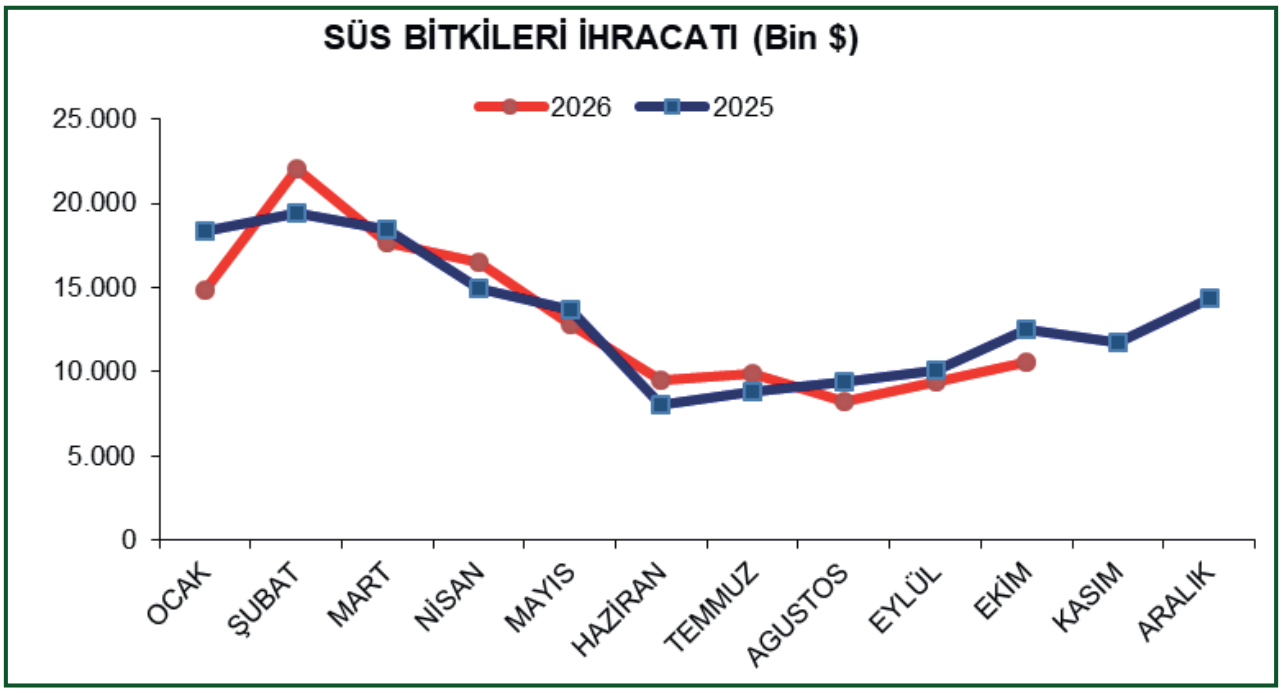
Kaynak: TİM

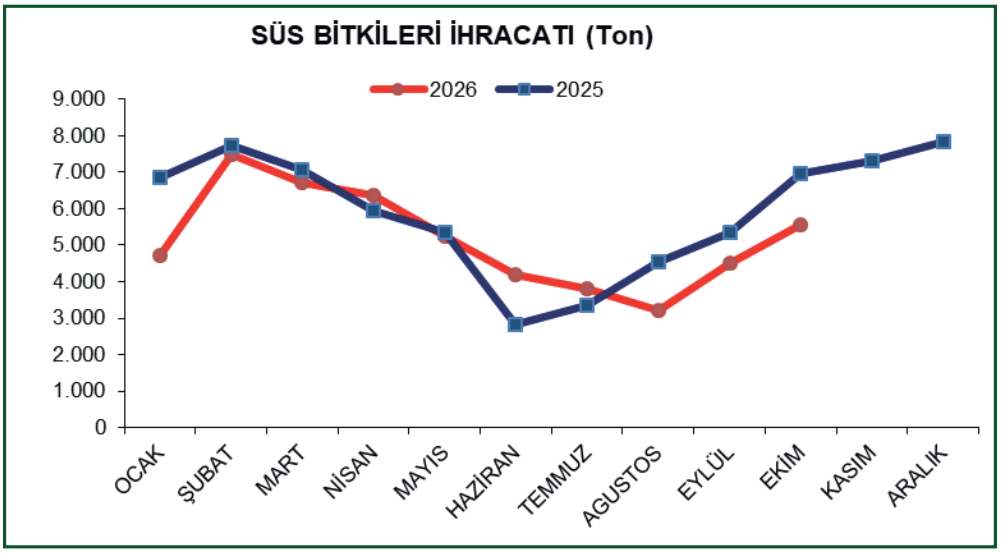

- Zeytin ve Zeytinyağı sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %4,3 azalışla 33.911,20 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Başlıca pazarlarda düşüş eğilimi görülürken, ABD'ye gerçekleştirilen ihracatta %78,9 oranında güçlü artış kaydedilmiştir.

Kaynak: TİM

- Süs Bitkileri ve Mamulleri sektörünün ihracatı, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre %15,6 azalışla 10.574,23 dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Başlıca pazarlarda zayıf bir görünüm öne çıkarken, Hollanda'ya gerçekleştirilen ihracatta %26,5 oranında artış kaydedilmiştir.

Kaynak: TİM